

شکست پلی است به سوی پیروزی

علل افت تحصیلی

بعضی دانش آموزان

با وجود تلاش بسیار

عاصفه محمدی

آموزگار پایه ی ششم، منطقه ی ۱۸

تهران

یکی از مشکلات اساسی که سبب افت تحصیلی دانش آموزان می شود، نداشتن اعتماد به نفس کافی است که دلایل متعددی می تواند داشته باشد. یکی از دانش آموزانم به دلیل همین مشکل و برخورد اشتباه والدینش با وجود تلاش بسیار نمی توانست نتیجه ی دلخواه را در آزمون ها به دست آورد؛ از این رو، تلاش کردیم با انجام راهکارهای گوناگونی که در ادامه می آیند، مشکل این دانش آموز را تا حدودی رفع کنیم. در حال حاضر او از نظر تحصیلی پیشرفت خوبی کرده است. یکی از عواملی که اعتماد به نفس دانش آموزان را بالا و پایین می برد، نحوه ی رفتار اولیا و معلمان با آن هاست. اولیا و مربیان باید علایق و توانایی های هر دانش آموز را شناسایی کنند و سپس او را به سمت آن ها سوق دهند. نقش والدین در این میان فقط باید نقشی

حمایتی و نظارتی، بدون دخالت مستقیم، باشد. برخی از رفتارهایی که منجر به اعتماد به نفس پایین بچه ها می شود، عبارتند از:

۱. دخالت مستقیم اولیا در فرایند یادگیری فرزندانشان باعث می شود آن ها نتوانند به نتیجه ای مطلوب برسند؛ چون فرصت کافی برای پیدا کردن مشکل خود را پیدا نمی کنند. گویی همیشه شیوه ی مطالعه به آن ها دیکته می شود، در حالی که هر انسانی باید شیوه ی مطالعه ی مخصوص به خود را داشته باشد تا به نتیجه ی مطلوب برسد.

۲. تلقین جمله هایی چون «تو نمی توانی و...» اعتماد به نفس دانش آموزان را از بین می برد.

۳. داشتن توقعی بالاتر از توانایی های ذاتی دانش آموزان از طرف اولیا، سبب بروز اضطراب در کودکان می شود.

۴. مقایسه ی یک دانش آموز با دانش آموز قوی تر نیز باعث از بین رفتن اعتماد به نفس در او می شود.

در ادامه، راهکارهایی کلی را بیان می کنم که خودم نیز برای بهبود اعتماد به نفس دانش آموزم از آن ها بهره برده ام:

۱. نظارت اولیا بر تکلیف ها

و حذف دخالت مستقیم

بعضی دانش آموزان در انجام کارها و تکلیف هایشان نیازمند نظارت اند؛ اما اگر به جای نظارت با دخالت مستقیم فرد دیگری مواجه شوند، نمی توانند به موفقیت دست یابند. پروردگار مهربان هم به انسان اختیار داده است تا خودش راه را انتخاب کند و انبیا و اولیا را فقط به عنوان راهنما فرستاده است.

مادر دانش آموز مورد نظر پایه پای دانش آموز درس می خواند. در واقع دانش آموز نمی توانست تجزیه و تحلیل کامل را هنگام مطالعه داشته باشد. به همین دلیل در هنگام پرسش های کلاسی با اضطراب شدید روبه رو می شد و مطالب را فراموش می کرد. گرفتن نتایج نامطلوب در سال های قبل نیز بر اضطراب او می افزود. از مادر دانش آموز خواستم هنگام مطالعه

کنار دانش آموز نباشد و فقط بر کار او به طور غیرمستقیم نظارت کند.

۲. پرسش کتبی در منزل

یکی از مشکلات اساسی این دانش آموز ناتوانی در زمینه ی پیاده کردن اطلاعات در برگه بود. از این رو، از اولیا خواستم که در منزل از او آزمون کتبی بگیرند تا او بتواند در این زمینه تمرین کافی داشته باشد.

۳. پرسش صبحگاهی در منزل

مرور صبحگاهی یکی از روش های مناسب برای باز یابی اطلاعات ذخیره شده در حافظه ی کوتاه مدت است که مغز در طول شب در حال تجزیه و تحلیل آن ها بوده است. بنابراین، از دانش آموز خواستم، قبل از آمدن به مدرسه، مطالعه ای اجمالی داشته باشد.

۴. تغییر شیوه ی مطالعه و تمرکز

از دانش آموزم خواستم سعی کند هنگام مطالعه ذهن خود را متمرکز کند و همچنین شیوه های متعدد مطالعه از قبیل نوشتن روی کاغذ پس از خواندن هر بند، توضیح دادن برای فرد خیالی، تکرار موضوعات و ... را به کار گیرد تا متوجه شود کدام شیوه به یادگیری بهتر او کمک می کند.

۵. وام دادن نمره

در آزمون های اولیه به او امتیازهایی بیش از نوشته هایش می دادم و در کنار آن در برگه از او می خواستم در آزمون بعدی این امتیازها را جبران کند.

۶. تشویق از طریق صحبت کردن و نوشتن

جملات امیدوار کننده

در زمان های متعدد به او قوت قلب می دادم که توانایی خوبی دارد. فقط کافی است که بخواهد. در هر آزمون، با توجه به نتیجه ی گرفته شده، جملات امیدبخش از قبیل «هر شکست پلی است به سوی پیروزی و...» را برایش می نوشتم تا اعتماد به نفسش بالاتر رود.

نتیجه گیری

- مشکل نداشتن اعتماد به نفس کافی در بعضی از دانش آموزان که به دلایل گوناگونی ایجاد شده، حل شدنی است و فقط نیاز به صرف وقت کافی دارد که با کمتر شدن تعداد دانش آموزان در کلاس راحت تر انجام می شود.
- باید از اولیا خواست که به جای دخالت مستقیم در فرایند مطالعهی فرزندان شان که در سال های اخیر بسیار زیاد شده است، فقط بر کار او نظارت داشته باشند تا دانش آموز روی پای خودش بایستد.
- همچنین باید روش های مطالعهی صحیح را به دانش آموزان آموزش دهیم و از آن ها بخواهیم با امتحان هر روش متوجه شوند کدام یک در مورد آن ها بهتر جواب می دهد. امید است به یاری پروردگار مهربان و با به دست آوردن آگاهی های لازم و داشتن رفتار صحیح مشکلات آموزشی همه ی دانش آموزان رفع شود.

۷. تغییر نگرش والدین به دانش آموز

انسان ها توانایی ها و علایق متفاوتی دارند. گاهی دانش آموزی در یک یا چند درس توانایی یادگیری بالایی دارد، در حالی که در یک یا دو درس دیگر هر چه تلاش می کند نمی تواند به نتیجه ی مورد انتظار برسد. باید خانواده را در این زمینه آگاه کرد که به فرزندشان اجازه دهند در سطح توانایی هایش حرکت کند و از او توقع بی مورد نداشته باشند. برای همین از والدین آن دانش آموز خواستیم سطح توانایی او را در نظر بگیرند و با هر پیشرفتی، او را تشویق کنند. کم کم دانش آموز سعی کرد در تمام درس ها به سطح خیلی خوبی برسد، چون دیگر اضطراب ناشی از سرزنش والدین را نداشت. با انجام راهکارهای متعدد دانش آموزم اعتماد به نفسش بالا رفت و اضطرابش هم کم شد و در آزمون نهایی نمره ی دلخواهش را گرفت.